

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5111/24
23.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Франц Бранко Бутолен, адвокат из Београда, Гандијева број 144, против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Београд, Др Александра Костића број 9, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 25013/20 од 15.4.2024. године, у седници већа одржаној 23.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 25013/20 од 15.4.2024. године у ставовима четвртом и петом изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Ожалбеном пресудом, ставом првим изреке одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда. Ставом другим изреке дозвољено је објективно преиначење тужбе из поднеска тужиље од 5.4.2021. године, а ставом трећим изреке није дозвољено објективно преиначење тужбе из поднеска тужиље од 17.9.2020. године. Ставом четвртим изреке пресуде, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име мање исплаћених пензија у периоду од 15.2.1999. године до 31.1.2020. године, исплати укупан износ од 2.695.221,04 динара, са законском затезном каматом на појединачно опредељене месечне износе од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе опредељено у том ставу. Ставом петим изреке пресуде одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова поступка.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужилца, побијајући пресуду у ставовима четвртог и петом изреке, како то произлази из навода жалбе, из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност пресуде у побијаном делу у границама овлашћења прописаних чланом 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11 са изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да је жалба тужилца неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из тачке 12 исте законске одредбе, на коју повреду се жалбом неосновано указује, јер је изрека пресуде јасна и непротивречна образложењу, а пресуда садржи јасне и довољне разлоге о свим одлучним чињеницама у овој правној ствари.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених, Филијала у Призрену лични број ... од 26.6.1995. године, тужилци је признато право на породичну пензију у утврђеном износу почев од 21.10.1994. године. Тужени је тужилци исплаћивао породичну пензију све до фебруара 1999. године, када је исплата пензије обустављена. Тужени никада није донео решење о обустави пензије тужилци, нити је основно решење о признању права на породичну пензију стављено ван снаге. Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да укупно неисплаћена породична пензија тужилци за период од 15.2.1999. године до 31.1.2020. године износи 2.695.221,04 динара – без умањења за исплаћене пензије на Косову и Метохији (варијанта 1), односно 1.489.743,20 динара – умањено за исплаћене пензије на Косову и Метохији (варијанта 2). У табели обрачуна висине пензије, која је саставни део налаза и мишљења, исказана је висина сваке појединачне неисплаћене пензије по месецима и годинама, као и рок доспелости неисплаћених пензија, а у периоду од 1.6.2017. године до 31.1.2020. године није утврђена позитивна разлика између припадајућег и неисплаћеног износа пензије, и износа које је тужилца сваког месеца примала од стране Косовске пензијске администрације у означеном периоду. Тужилца је тужбени захтев поставила према налазу и мишљењу судског вештака без умањења за исплаћене износе по Правилнику о пензијама на Косову и Метохији. Тужба у овој парници поднета је 26.6.2020. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а применом одредби члана 35 став 2 Устава Републике Србије, те одредбе члана 155, 172 став 1 Закона о облигационим односима, те одредбе члана 101 Закона о пензијском и инвалидском осигурању (“Службени гласник СРЈ” бр. 27/92 са каснијим изменама и допунама), одредбе члана 110 Закона о основама пензијско и инвалидског осигурања (“Службени лист СРЈ” бр. 30/96 са каснијим изменама и допунама) и одредбе члана 110 важећег Закона о пензијском и инвалидском осигурању, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев неоснован. По становишту првостепеног суда, правно лице одговара за штету проузроковану неоснованим обустављањем исплате пензије у смислу одредбе члана 172 Закона о облигационим односима, у ситуацији када обустави исплату припадајућих пензија које су кориснику пензије признате правоснажним решењем,

донетим сагласно одредбама закона који уређује пензијско и инвалидско осигурање, важећем у време доношења решења. У конкретном случају, тужилино стечено право на породичну пензију није у међувремено измењено правоснажним и извршним решењем надлежног органа туженог, јер нема доказа да је тужени икада донео решење које би представљало правни основ за обуставу исплате пензије тужили, нити да је основно решење, којим се тужили признаје право на породичну пензију, било предмет контроле у управном или судском поступку, па је као такво основно решење о признању права на пензију тужиле и данас неизмењено, пуноважно и представља ваљан правни основ за исплату пензије тужили. Сходно наведеном, обуставом исплате пензија у утуженом периоду, тужени јесте повредио право тужиле на мирно уживање имовине зајемчено Уставом Републике Србије и чланом 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, с обзиром на то да није пружио, нити предложио доказе којима би се утврдило да је тужили престало стечено право на пензију, односно да исплате пензије нису могле бити извршене због околности које је она проузроковала.

Одлучујући даље о истакнутом приговору застарелости потраживања, првостепени суд је оценио да се на спорно потраживање тужиле примењује рок застарелости из члана 376 став 1 Закона о облигационим односима, па како је тужба у овој правној ствари поднета 26.6.2020. године, то су застарела сва потраживања за која је тужила сазнала и која су доспела за исплату пре рока од 3 године пре подношења тужбе, односно пре 26.6.2017. године. У конкретном случају, преиначеним тужбеним захтевом тужила потражује месечне износе почев од 15.2.1999. године до 31.1.2020. године, при чему је исплата пензија за месец мај 2017. године доспела 25.6.2017. године. Сходно томе, првостепени суд је закључио да сва потраживања за која је тужила знала и која су доспела за исплату у периоду од 15.2.1999. године до исплате пензије за мај 2017. године, протекао рок од 3 године од сазнања за штету и учиниоца, прописан чланом 376 став 1 Закона о облигационим односима, па је приговор застарелости потраживања делимично основан, због чега је донео одлуку као у првом делу става четвртог изреке пресуде. Надаље, првостепени суд је одлуку о преосталом делу потраживања за накнаду штете у висини разлике између неисплаћене породичне пензије за период од јуна 2017. године до 31.1.2020. године, засновао на чињеници да не постоји позитивна разлика између припадајућег и неисплаћеног износа пензије, утврђеног решењем тужене и накнадно усклађиваног од стране туженог и износа које је тужила сваког месеца примала од стране Косовске пензијске администрације у означеном периоду. Првостепени суд сматра да је основно начело одштетног права да се по истом основу не могу кумулирати накнаде, што подразумева да се све исплате извршене тужили по истом основу урачунавају у накнаду која би тужили припала на име штете проузроковане незаконитим и неправилним радом туженог, у смислу одредбе члана 172 Закона о облигационим односима. Висина штете одговара висини пензије која тужили није исплаћена. Изведеним доказима у току поступка утврђено је да је исплата пензија тужили вршена од стране привремених институција на територији АП Косова и Метохије, па је на тај начин тужила у потпуности обештећена, односно њена материјална ситуација је доведена у оно стање у коме би се налазила да није било штетне радње или пропуштања од стране туженог. По оцени првостепеног суда, правилна примена материјалног права налаже да се сви исплаћени износи урачунавају приликом обрачуна висине настале штете, а у овом случају вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке је утврђено да за означени период од 1.6.2017.

године до 31.1.2020. године не постоји позитивна разлика, тако да тужила не трпи штету, па нема услова за досуђивање накнаде, како је то неосновано опредељено тужбеним захтевом, због чега је и у овом делу њен захтев неоснован. Одлуку о трошковима парничног поступка првостепени суд је донео применом одредби члана 150 и 153 Закона о парничном поступку.

И по оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку разлоге које у целости прихвата и овај суд суд и сходно одредби чл. 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Наиме, правилан је закључак првостепеног суда да су потраживања накнаде материјалне штете за период од 15.2.1999. године, закључно са 31.5.2017. године, застарела, у смислу одредбе члана 376 Закона о облигационим односима. Сазнање о причињеној штети, као услов из члана 376. Закона о облигационом односима, тужила је имала приликом доспећа сваког неисплаћеног месечног износа пензије, па отуда накнада за тако претрпљену штету застарева сукцесивно, те субјективни рок застарелости тражене накнаде штете почиње тећи од доспелости сваког месечног obroка пензије. Како је тужба поднета 26.6.2020. године, то су застарела потраживања тужиле за период од фебруара 1999. године до маја 2017. године, с обзиром на то да је исплата пензија за месец мај 2017. године доспела 25.6.2017. године, како то правилно закључује и првостепени суд, а што тужбени захтев тужиле за накнаду материјалне штете у том делу чини неоснованим.

Такође, правилан је закључак првостепеног суда да је и у погледу потраживања за период од 1.6.2017. године, па до 31.1.2020. године, тужбени захтев тужиле неоснован, јер у том периоду тужила није трпела штету у висини неисплаћених пензија. Наиме, из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да не постоји разлика између пензија тужиле које би јој биле исплаћене по решењу туженог и износа које је тужила примала у наведеном периоду од стране привремених институција на територији АП Косова и Метохије, што тужбени захтев и у том делу чини неоснованим.

Неосновани су жалбени наводи тужиле у којима се указује да је првостепени суд погрешно када је умањио тужилино потраживање урачунавањем примања које тужила остварује на територији Косова и Метохије, тврдњом да та примања не представљају пензију, већ вид социјалног давања. Ово с тога што је основно начело одштетног права да накнада штете не може бити већа од износа штете, што налаже да се све исплате у вези са истом штетом имају урачунати у накнаду. С тога је, одлучујући о основаности тужбеног захтева у периоду у којем тужилино потраживање није застарело, првостепени суд правилно имао у виду да тужила остварује право на пензију на Косову и Метохији, те да јој је у том периоду пензија на територији Косова и Метохије исплаћивана у већим износима од припадајућих, услед чега није ни било разлике која би јој припадала по основу накнаде штете.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка с обзиром да је иста донета правилном применом одредби чланова 153, 154 и 163 Закона о парничном

поступку, имајући у виду успех парничних странака у спору, а све према Адвокатској тарифи важећој у време пресуђења.

Како се ни осталим наводима жалбе не доводи у сумњу правилност одлучивања првостепеног суда, то је, применом одредбе члана 390 и 401 тачка 2 ЗПП, донета одлука као у ставу првом изреке ове пресуде.

Имајући у виду да тужилца није успела са жалбом у другостепеном поступку, то је применом одредбе члана 165 став 1 ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић